

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

"โทรทัศน์ยังคงเป็นเรื่องที่น่าเชื่อถือมากที่สุด ไม่ว่าจะดีของมหาชนจะถูกวัดด้วยวิธีใด ความน่าเชื่อนี้ถือเป็นความพิเศษของโทรทัศน์ที่สามารถสร้างขึ้นเอง เพราะลักษณะเด่นที่สำคัญสองประการที่รวมกันอยู่ในโทรทัศน์นั่นคือ การเสนอภาพเหตุการณ์และการแสดงของบุคคลากรด้านข่าว"

จอร์จ คอมสค็อก "โทรทัศน์ในอเมริกา"

นับตั้งแต่มีโทรทัศน์เกิดขึ้นในโลก รายการข่าวก็ปรากฏขึ้นมาพร้อม ๆ กับรายการโทรทัศน์ในประเทศไทยเองเมื่อแรกมีโทรทัศน์เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2498 คนไทยก็ได้ชมรายการข่าวเป็นครั้งแรกในวันดังกล่าวเช่นกัน บุคสมัยของสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลงมาเป็นลำดับ จนผ่านเข้าสู่ยุคของสังคมข่าวสารที่ผู้คนกระหายการบริโภคข้อมูลข่าวสาร เผลอเช่นอาหารที่รับประทานเข้าสู่ร่างกาย ฉนั้นใด ข่าวสารก็เปรียบเสมือนอาหารสมองสำหรับผู้คนเช่นกัน ข่าวโทรทัศน์ที่ถือกำเนิดมายาวนานกว่า 50 ปี ได้มีการปรับตัวครั้งแล้วครั้งเล่า จนก้าวผ่านเข้าสู่ความนิยมความสนใจของผู้ชม ไม่แพ้รายการบันเทิง อันเนื่องมาจากการที่ข่าวโทรทัศน์สามารถสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ชมได้ด้วยประจักษ์พยานที่สำคัญคือภาพและเสียงจริง อันเป็นหัวใจที่สำคัญของสื่อโทรทัศน์

ความแตกต่างระหว่างข่าวโทรทัศน์กับสื่ออื่น ๆ ที่ทำให้ข่าวโทรทัศน์มีความโดดเด่น จนสามารถครองใจผู้ชมมาช้านาน นั่นคือวิธีการนำเสนอของข่าวโทรทัศน์ ที่ได้มีการพัฒนารูปแบบ วิธีการเสนอข่าวให้มีความน่าสนใจ ตื่นเต้น สนุกสนาน และทำให้ผู้ชมรู้สึกว่าการนำเสนอที่น่าสนนั้น น่าสนใจ และมีผลกระทบต่อความรู้สึก ความเป็นอยู่ของพวกเขา

นอกเหนือจากคุณสมบัติที่โดดเด่นที่สุดของสื่อโทรทัศน์ที่สามารถส่งภาพและเสียงไปสู่ผู้ชม ผู้ฟังจำนวนมากด้วยความรวดเร็วแล้ว การได้เห็นการแสดงออกของบุคคลที่ปรากฏอยู่ในจอภาพ เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ชมสามารถจดจำรายละเอียด เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ หรือจนบังเกิดความเชื่อถือในการนำเสนอข่าวของบุคคลที่ทำหน้าที่นั้นได้หรือไม่

แน่นอนบุคคลที่ทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งเราจะเรียกเขาว่า ผู้ประกาศข่าวหรือคนอ่านข่าวก็ตาม เขาเหล่านั้นย่อมแสดงอิทธิพลต่อการรับรู้ การนำเสนอข่าวต่อผู้ชมในระดับต่าง ๆ กัน บางคนสามารถได้รับความเชื่อจากผู้ชมสูง ในขณะที่ผู้อ่านข่าวบางคนไม่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้ตามคาดหวัง

ปัจจุบันสถานีโทรทัศน์แทบทุกแห่งแข่งขันกันเสนอรายการข่าวที่พยายามเรียกร้องความสนใจจากผู้ชม ด้วยการพัฒนาทั้งทางด้านเทคนิค เนื้อหา และวิธีการนำเสนอข่าว โดยการคัดเลือกบุคคลผู้ที่จะมาทำหน้าที่ในบุคลากรด้านข่าว โดยเฉพาะผู้ประกาศข่าว เรามักจะเห็นผู้ประกาศข่าวหน้าใหม่ ปรากฏตามจอของทางรายการข่าวโทรทัศน์แต่ละช่องอยู่เสมอ ๆ ในขณะที่ผู้อ่านข่าวหน้าเก่า ๆ ค่อย ๆ หายหน้าไปจากจอโทรทัศน์ ผู้ประกาศข่าวหน้าใหม่ที่มาแทนที่คนเก่าคนแล้วคนเล่า บางคนก็กลายเป็นคนที่มีชื่อเสียง จนเป็นที่รู้จักคุ้นหน้าคุ้นตาของประชาชนโดยทั่วไป แต่บางคนผู้ชมก็แทบจะจำชื่อเสียงเรียงนามแทบไม่ได้เลยด้วยซ้ำ

บุคลิกของผู้ประกาศข่าวแต่ละสถานีโทรทัศน์ ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในรายการข่าวที่ได้รับการจับตามองเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นน้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง สีหน้า แววตา อารมณ์ในการแสดงออก อันรวมไปถึงเครื่องประกอบในรายการข่าว เช่น โลโก้ของทางสถานี ฉาก แสง กราฟฟิก รวมทั้งเสื้อผ้า, เครื่องประดับ, การแต่งหน้าทำผม สามารถหล่อหลอมให้ผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องสร้างบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวของตัวเองขึ้นมา

ในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ซึ่งเป็นการแพร่ภาพออกอากาศวันแรกของสถานีโทรทัศน์ที่ถือกำเนิดใหม่ล่าสุดของเมืองไทย ที่ประกาศตัวเองว่าเป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อการรายงานข่าวสาร เพราะมีศักดิ์ส่วนในการนำเสนอรายการข่าวสูงถึงร้อยละ 70 ภายใต้ชื่อ โทรทัศน์เสรี ที่นับเป็นครั้งแรกของการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้สัมปทานสื่อโทรทัศน์กับบริษัทเอกชน ทั้งนี้เป็นผลมาจากการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพสื่อมวลชน ภายหลังเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535 (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2541 : 131)

การถือกำเนิดของสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี ได้สร้างความศึกคักให้สมรภูมิวงการข่าวโทรทัศน์เมืองไทยอีกครั้ง หลังจากที่เมื่อปี พ.ศ. 2528 ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล แห่งบริษัทแปซิฟิคอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ได้เคยนำรูปแบบวิธีการนำเสนอข่าวแบบที่ใช้ในสหรัฐอเมริกาใช้ในการรายงานข่าวที่ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. โดยที่ตัว ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมลเองทำหน้าที่เป็นผู้ประกาศข่าวหลัก ทำหน้าที่เชื่อมโยงการนำเสนอข่าว จากผู้สื่อข่าวที่รายงานข่าวมาจากสถานที่เกิดข่าวต่าง ๆ จนกระทั่งรายการข่าวของ ดร.สมเกียรติ เป็นที่ชื่นชอบของผู้ชมเป็นจำนวนมาก พร้อมกันนั้นวงการข่าวโทรทัศน์ก็มีผู้ประกาศข่าวเกิดใหม่อีกหลายคน เช่น อรุณโรจน์ เลี่ยมทอง, ฤทธิมาศ ปางพุกพิภพ, วิภาตสุนทรวิเนตร, บุพา เพชรฤทธิ์ และนิรมล เมธิสุวรรณ เป็นต้น

รายการข่าวโทรทัศน์ของไอทีวี ทำให้ผู้ชมได้เห็นภาพแบบใหม่เกิดขึ้นในวงการข่าวโทรทัศน์ไม่แพ้เช่นการนำเสนอข่าวของ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ได้เคยทำให้ ผู้ชมข่าวโทรทัศน์ได้เห็นภาพของบุคคลที่คว่าหวอดจากสื่อหนังสือพิมพ์ อย่างเช่น สุทธิชัย หยุ่น, ตุภาพ คลึงฉาย, เทพชัย ห้อยง มานั่งทำหน้าที่เป็นผู้ประกาศข่าว รวมทั้งการปรากฏตัวของผู้ประกาศข่าวหญิงที่แตกต่างไปจากผู้ประกาศข่าวช่องอื่น ๆ ที่ผู้ชมเคยเห็นจากสถานีโทรทัศน์หลายแห่งที่คงมีความสวยงามเป็นอันดับแรก ในขณะที่ผู้ประกาศข่าวหญิงของสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี กลับแตกต่างออกไป โดยที่นำหญิงสาวที่หน้าตาพอคู่ได้ มานั่งทำหน้าที่รายงานข่าว นอกจากความแตกต่างในเรื่องรูปร่าง ความสวยงาม และหน้าตาของผู้ประกาศข่าวไอทีวีแล้ว ในเรื่องของลีลาบุคลิกการนำเสนอข่าวของผู้ประกาศข่าวที่แสดงออก ก็มีใช่เป็นการมานั่งอ่านข่าวตามสคริปต์เท่านั้น แต่ผู้ประกาศข่าวของไอทีวีกลับทำหน้าที่เล่าข่าว และให้ข้อมูลข่าวที่ถึกลงไปกว่าเนื้อหาข่าวที่อยู่ในสคริปต์ข่าว ด้วยการนำเสนอข่าวที่แสดงออกอย่างมั่นใจ เป็นผู้มีความรู้ในข่าวที่ตนเองนำเสนอเป็นอย่างดี ด้วยลีลาท่าทางที่เป็นธรรมชาติ ความแตกต่างเหล่านี้ทำให้ผู้ชมที่บ้านสามารถเห็นความเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวแบบใหม่

"เท่าที่ทราบข่าวจากวงใน แรก ๆ ไอทีวีเลียนแบบการนำเสนอข่าวจากช่อง 3 เริ่มจากข่าว Hard News คล้าย ๆ ของเรา เราดูไอทีวีก็เหมือนกับการลอกแบบอย่างการเสนอข่าวจากเราไป โดยเฉพาะข่าวการเมือง เราคิดว่า ไอทีวี เริ่มแบบนี้เรา ไม่มีปัญหา มาพักหลังไม่ทราบว่างค์กรภายในเขามีการเปลี่ยนแปลงภายในอย่างไร เขาสามารถหาข่าวที่เป็นตลาดมาเสริมแนวทางข่าวเปลี่ยน ขณะเดียวกันวิธีการ Present ก็คล้าย ๆ กับลอกเลียนมาจากต่างประเทศ การ Present ของเขามีจุดเด่นอย่างเห็นได้ชัด คือ สอดรับกับภาพเหตุการณ์ที่นำเสนอ แล้วเขาพูดโดยไม่มีสคริปต์แบบเก่าให้ฟัง ทำให้

ผู้ชมชอบ เพราะดูเหมือนเขามีความรู้จริงในข่าวที่กำลังนำเสนออยู่” (สำราญ ฉัตรโท, สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2542)

ท่ามกลางความแปลกใหม่ของบรรดาผู้ประกาศข่าวจากไอทีวี สถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ก็เกิดความตื่นตัว และให้ความสนใจกับวิธีการนำเสนอข่าวของไอทีวี รวมทั้งการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้ประกาศข่าวใหม่ ให้ทำหน้าที่มากกว่าการอ่านข่าวตามสคริปต์ข่าวเพียงอย่างเดียว เป็นการนำเสนอข่าวที่มีลีลา มีลักษณะให้ผู้ประกาศข่าวแสดงภูมิความรู้ในข่าวมากยิ่งขึ้น

“หลังจากที่แอนได้ดูผู้ประกาศข่าวของไอทีวีตั้งแต่แรกออกข่าว ยอมรับว่าเขาเป็นธรรมชาติมาก การอ่านข่าวของเขาน่าสนใจ กระตุ้นความสนใจของคนฟัง ถ้าพูดถึงความสวยแล้ว ผู้ประกาศหญิงของเขาแทบจะดีกว่าช่องอื่น ๆ เลย แต่เรื่องกินเขามีกว่า เพราะคนของเขาผ่านการทำข่าวมาก่อนเกือบจะ 100% เขามีพื้นฐานข่าวดีกว่าผู้ประกาศช่องอื่น ๆ เราเห็นไอทีวีเป็นแบบอย่างแอนเคยคิดอยากทำแบบที่ผู้ประกาศไอทีวีทำ เช่น นั่งสบาย ๆ เมื่อเกิดความผิดพลาดทางเทคนิค เขาก็กล้าออกมาพูดคุยได้ เราเคยอยากทำแบบเขามั้งแต่เราไม่กล้า พอไอทีวีทำคนเดียว ๆ แอนว่ามันเป็นธรรมชาติ” (จินดารัตน์ เจริญชัยชนะ, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2542)

จากความแตกต่างที่เห็นชัดเจนในการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่ง เริ่มจากตัวผู้ประกาศข่าว วิธีการนำเสนอข่าว ลีลา ท่าทาง บุคลิกแล้ว บทบาทหน้าที่ของผู้ประกาศข่าวยังต้องปรับเปลี่ยนไป ให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคข่าวสารของผู้ชมที่ต้องการข่าวสารในเชิงเจาะลึกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การพัฒนาตัวเองของสื่ออื่น ๆ ภายในช่วงเวลาเดียวกัน ก็มีการปรับตัวให้ตอบสนองในเรื่องข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์, วิทยุ ยังมีส่วนเร่งเร้าให้มีการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ ต้องแข่งขันเพื่อยังคงรักษาความเป็นสื่อที่น่าเชื่อถือไว้ให้มากที่สุดด้วย

ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงของการช่วงชิงการนำเสนอข่าวหน้าจอโทรทัศน์ที่เกิด ย่อมปฏิเสธไม่ได้เลยว่า ส่วนมีที่มาจากตัวองค์กรสถานีโทรทัศน์ที่เป็นผู้กำหนดนโยบายในการนำเสนอรายการข่าว ที่มาและกำเนิดของสถานีโทรทัศน์ในเมืองไทยส่วนมีที่มาแตกต่างกันแต่พอจะอนุโลมว่า ในส่วนของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 และช่อง 7 ตอนเช้ามีที่มาที่ใกล้เคียงกัน คือ จากระบบสัมปทานอุปถัมภ์ (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2541) นโยบายของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 2 แห่ง บ่งบอกอย่างชัดเจนว่ามุ่งเสนอความบันเทิงเป็นหลัก มีสัดส่วนการเสนอรายการข่าวเพียงร้อยละไม่เกิน 30

ส่วนสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 และช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ที่เป็นของรัฐบาลโดยรัฐ แต่ให้เอกชนเช่าเหมาขายเวลาให้เอกชนไปทำรายการ ส่วนช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ก็เป็นของรัฐ โดยสิ้นเชิง รัฐเป็นผู้บริหารตามแบบราชการ และมีรายได้จากงบประมาณแผ่นดิน

แม้ช่อง 5 และช่อง 9 อ.ส.ม.ท. จะเป็นสถานีโทรทัศน์ของรัฐ แต่สัดส่วนการนำเสนอ รายการข่าวก็มีอยู่เพียงร้อยละ 33 ส่วนช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์นั้นมีส่วนรายการข่าวอยู่ ร้อยละ 40 ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่ามีสัดส่วนการเสนอรายการ ข่าวอยู่ถึงร้อยละ 70

จากสัดส่วนการนำเสนอรายการข่าว ที่มีอยู่ตามสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่ง ที่มีความแตกต่างกัน น่าจะมีผลโดยตรงต่อการผลิตรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์หรือไม่ก็เป็นมูลเหตุที่ทำให้ผู้วิจัย ใครจะศึกษา

นอกจากนี้ในส่วนตัวองค์กรของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่ง อันได้แก่ นโยบายของสถานี ตัวผู้บริหารของสถานี กองบรรณาธิการข่าว หรือการบริหารจัดการ ได้ส่งผลถึงรูปโฉมของการนำเสนอข่าว ไปยังที่ตัวผู้ประกาศข่าวหรือไม่ โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 และช่อง 7 ที่ตัวผู้บริหาร สถานีโทรทัศน์รังคำแหงหน้าฝ้ายข่าวไว้ด้วย ไม่ต้องพูดถึงสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่ตัวผู้บริหาร มีเก้าอี้นั่งในฝ่ายข่าวด้วย อีกทั้งยังแสดงบทบาทผู้นำเสนอรายการข่าวเองด้วยซ้ำ

การทำความเข้าใจต่อภูมิหลังเรื่องข่าวและแนวคิดของผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ น่าจะเป็น ตัวบ่งบอกให้เราทราบถึงที่มาของการกำหนดนโยบายในการนำเสนอข่าว โดยเฉพาะในส่วนตัว ผู้ประกาศข่าว ที่เสมือนเป็นตัวแทนของรูปธรรมที่ปรากฏในรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละ ช่อง การคัดเลือกบุคคลที่จะมารับหน้าที่ดังกล่าว จะต้องมิปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอยู่มากมาย ใน สภาพที่การแข่งขันในวงการข่าวโทรทัศน์ยิ่งทวีความรุนแรง ด้วยการวัดที่เรตติ้งผู้ชม ประกอบกับ อัตราค่าโฆษณาในช่วงรายการข่าวที่ตกนาทีละ 150,000 บาทของช่อง 7 และ 120,000 บาท สำหรับ ช่อง 3 ทำให้รายการข่าวเป็นสินค้าที่จะขายสู่มวลชนได้จริง ๆ

ในความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับวงการข่าวโทรทัศน์ นับตั้งแต่ยุคคร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ได้เข้ามาร่วมปรับปรุงการผลิตรายการข่าวให้กับช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ตลอดจนการเติบโตของสถานี โทรทัศน์ไอทีวี ได้ส่งผลให้วงการข่าวโทรทัศน์มีการปรับกลยุทธ์การนำเสนอรายการข่าวเพื่อแข่ง

จึงกลุ่มผู้ชม จากการวิจัยได้พบว่า ภายหลังจากการที่บริษัท แอปติฟออิเล็กทรอนิกส์ ได้เข้ามาผลิตรายการร่วมกับช่อง 9 อ.ส.ม.ท. วงการข่าวโทรทัศน์ ได้มีการเลียนแบบซึ่งกันและกันมาโดยตลอด ใน 3 ลักษณะที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. การเลียนแบบรูปแบบรายการ ได้มีการเพิ่มความถี่ในการรายงานข่าวขึ้นในช่วงเวลาต่าง ๆ หรือการเพิ่มเวลาการนำเสนอข่าว เกิดรูปแบบข่าวที่เรียกว่า News Blocks ซึ่งเป็นรายการข่าวที่มีความยาวประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง รายการข่าวที่เรียกว่า Newscast ซึ่งมีความยาวข่าวประมาณ 5 นาที ส่วนใหญ่เป็นรายการข่าวภาคกลางวันและข่าวภาคดึก และการรายงานข่าวด่วนหรือข่าวสั้น ชั่วโมงมักใช้เวลาประมาณ 2 - 3 นาที หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า ข่าวเบรก หรือข่าวสั้น ข่าวภาคย่อย

2. การเลียนแบบวิธีการนำเสนอ ซึ่งแต่ละสถานีมีการปรับปรุงทีมผู้ประกาศข่าวใหม่ การให้ผู้ประกาศข่าวทำหน้าที่พูดเชื่อมรายการ การปรับเปลี่ยนนฤกษผู้ประกาศข่าวจากที่เคยเคร่งขรึมเป็นทางการ มาเป็นการพูดคุย การปรับเปลี่ยนวิธีการรายงานข่าว ด้วยการส่งผู้สื่อข่าวออกไปรายงานข่าวจากพื้นที่เกิดเหตุจริง

นอกจากนี้ยังเกิดวิธีการนำเสนอข่าวด้วยการแบ่งช่วงเวลาการเสนอข่าวแต่ละประเภทอย่างชัดเจน อาทิ การเสนอข่าวคุณภาพชีวิต ศิลปวัฒนธรรม สารคดีเชิงข่าว ข่าวสังคม กีฬา ข่าวพระราชสำนัก ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ และข่าวต่างประเทศ

3. การเปลี่ยนแปลงแบบประเภทเนื้อหาในรายการข่าว ทำให้เกิดการแบ่งข่าวออกเป็นสายหลัก ๆ คือ สายข่าวพระราชสำนัก สายข่าวการเมืองทหาร สายข่าวสังคม อาชญากรรม สายข่าวกีฬา สายข่าวต่างประเทศ สายข่าวบันเทิง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้จวบจนปัจจุบันนี้ ลักษณะการเลียนแบบของวงการข่าวโทรทัศน์ก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หากแต่มีการเปลี่ยนแปลงและปรับกลยุทธ์เวลาในการนำเสนอข่าวเท่านั้น ดังเช่น เมื่อเดือน 1 สิงหาคม 2539 สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 ได้เปลี่ยนเวลาการนำเสนอข่าวจากเดิม 19.30 น. มานำเสนอเวลา 18.00 - 18.30 น. และนำเสนอในช่วงเวลา 19.30 - 20.30 น. และได้เปลี่ยนเวลาออกอากาศข้ามภาคหลักอีกครั้ง เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2540 โดยเปลี่ยนเวลาการนำเสนอข่าวจาก 18.00 น. มาเป็น 17.30 - 18.00 น. และเวลา 19.30 - 20.10 น. ทำให้สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7

ได้ปรับเวลาการนำเสนอข่าวจากเดิมเวลา 19.30 น. มานำเสนอในเวลา 18.00 - 18.30 น. และอีกช่วงในเวลา 19.30 - 20.30 น. ตามมาด้วยช่อง 5 และช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

อย่างไรก็ดีผลแห่งการปรับเปลี่ยนเวลาการนำเสนอข่าว ทำให้ข่าวโทรทัศน์มีการสร้างเอกลักษณ์การนำเสนอข่าวของคนไปในแนวทางเป็นตัวของตัวเอง และมีจุดขายมากขึ้น การกระทำดังกล่าวส่งผลต่อการจัดวางกลยุทธ์ ตัวผู้ประกาศข่าวที่ทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวในช่วงเวลาต่าง ๆ อยู่ไม่น้อย เพราะได้ทำให้เกิดการแบ่งแยกผู้ประกาศข่าวในแต่ละช่วงของประเภทรายการข่าวออกไปอย่างชัดเจน อันส่งผลให้เราสามารถเห็นภาพของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในบ้านเราว่าพอจะจัดแบ่งออกได้เป็นกี่ประเภท แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันอย่างไร ตามที่ช่วงเวลาการนำเสนอข่าวประเภทนั้นเป็นตัวกำหนด ตัวอย่างเช่น ในช่วงของการเสนอข่าวสถานการณ์การเมือง ช่วงข่าวกีฬา ช่วงเมืองไทยวันนี้ (ช่อง 3) ช่วงข่าว 9 เขาวงกต (ช่อง 9) ช่วงข่าวเศรษฐกิจพอเพียง (ช่อง 5) ช่วงศิลปวัฒนธรรมบันเทิง (ช่อง 5)

โดยในแต่ละประเภท ช่วงการนำเสนอข่าวต่าง ๆ เราได้เห็นถึงลักษณะการแสดงออกของผู้ประกาศแตกต่างกันออกไป

การรายงานข่าวการเมือง สถานการณ์ข่าว มักใช้ผู้ประกาศข่าวที่ค่อนข้างอาวุโส มีประสบการณ์ทำงานและอยู่ที่สถานีมานาน มีความน่าเชื่อถือ

การรายงานข่าวกีฬา มักจะใช้ผู้ประกาศที่มีความชำนาญในวงการกีฬา ส่วนมากเป็นผู้ชาย หรือเป็นอดีตนักกีฬามาก่อน

การรายงานข่าวราชสำนัก ผู้ประกาศข่าวประเภทนี้มักเป็นบุคคลที่สามารถอ่านออกเสียงภาษาไทยได้อย่างชัดเจน แสดงบุคลิกที่เรียบร้อย เป็นทางการ การแต่งกายค่อนข้างเรียบร้อย

การรายงานข่าวนันทนาการ ส่วนใหญ่แล้วผู้ประกาศข่าวประเภทนี้มักเป็นผู้หญิง มีอายุน้อย บุคลิกเน้นที่ความสวยงาม แต่งกายทันสมัย ทั้งเสื้อผ้าและทรงผม

จากภาพของการแบ่งแยกประเภทรายการข่าวออกมาอย่างชัดเจน อันสอดคล้องกับการแบ่งแยกประเภทของผู้ประกาศข่าว ตามลักษณะกว้าง ๆ ที่ได้ยกตัวอย่างข้างต้น ทำให้เราพอจะจัดประเภทของผู้ประกาศข่าวตามลักษณะหน้าที่อย่างกว้าง ๆ ได้ใน 3 ลักษณะ กล่าวคือ

(1) ผู้ประกาศที่มีหน้าที่รายงานข่าว ผู้ประกาศข่าวเช่นนี้โดยส่วนใหญ่จะรับผิดชอบในการรายงานข่าวเหตุการณ์นอกสถานที่

(2) ผู้ประกาศที่ทำหน้าที่เสนอข่าวในช่วงพิเศษที่แบ่งแยกจัดเป็นชื่อรายการประจำที่แทรกอยู่ในรายการข่าวประจำวัน เช่น รายการเมืองไทยวันนี้ ช่วงสะเทือนข่าว ช่วงศิลปวัฒนธรรม บันเทิง ข่าวในพระราชสำนัก ข่าวกีฬา เป็นต้น

(3) ผู้ประกาศที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกาศข่าวหลัก ที่ทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมโยงรายการ รวมทั้งแสดงบทบาทในการทำหน้าที่เสนอข้อมูลข่าวสารในเบื้องต้น พุคคยก่อนการเข้าสู่การนำเสนอข่าว สัมภาษณ์บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์ข่าว รวมทั้งสัมภาษณ์ตัวผู้สื่อข่าวที่ทำหน้าที่รายงานความเคลื่อนไหวในข่าวต่าง ๆ ที่ประชาชนกำลังให้ความสนใจ

สิ่งที่ปรากฏบนหน้าจอรายการข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบันนี้ทำให้ผู้วิจัยให้ความสนใจไปที่การจัดวางตัวผู้ที่มีรับหน้ารายงานข่าวแต่ละประเภท ว่าสถานีโทรทัศน์ได้ใช้หลักเกณฑ์ใด ในการคัดเลือกบุคคลหรือมอบหมายบทบาทและหน้าที่แก่ผู้ประกาศข่าวดังกล่าว หากพิจารณาปัจจัยข้างต้น จะทำให้เราสามารถแบ่งประเภทของผู้ประกาศข่าวในประเทศไทย อันจะช่วยให้เห็นถึงความแตกต่างในบทบาทของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ได้อย่างชัดเจนขึ้น

หากการดูข่าวโทรทัศน์เกิดขึ้นอย่างพิจารณาแล้ว คงต้องยอมรับความจริงว่า ผู้ประกาศข่าว ส่วนหนึ่งยังมีปัญหาอยู่หลายด้าน การออกเสียงภาษาไทย เช่น ตัวอักษรระ ตัวควบกล้ำไม่ชัดเจน ด้านชื่อบุคคล ชื่อยศ ตำแหน่งผิดพลาด การอ่านข่าวยังขาดความน่าเชื่อถือ เพราะไม่มีความเข้าใจในข่าวที่อ่าน บางครั้งก็มีการวิพากษ์วิจารณ์ข่าวในทางที่ผิดหรือไม่เหมาะสม หรือบางครั้งสคริปต์ข่าวเขียนมาผิด ผู้ประกาศข่าวก็ไม่สามารถแก้ไขข่าวนั้นให้ถูกต้องได้ ยังคงอ่านข่าวที่ผิดออกไป จนทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้ประกาศข่าวเอง รวมไปถึงสถานีโทรทัศน์ด้วย

ดังเช่นที่ รศ.ดร.ระวีวรรณ ประกอบผล อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ประกาศข่าว ในการสัมมนาเรื่องการผลิตข่าวโทรทัศน์ในยุคสังคมข่าวสาร เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2535 ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า

"...เวลาดูข่าวโทรทัศน์ในบ้านเรา เราจะเห็นภาพของอะไรก็แล้วแต่ ซึ่งมันจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เช่น อ่านข่าวผิด อ่านชื่อนักการเมือง ชื่อคนสำคัญในรัฐบาลหรือนักการเมืองของต่างประเทศตะกุกตะกัก คิดันมองด้วยความเห็นหวังว่าเราก่อนข้างจะเติบโตเร็วในช่วงของปริมาณ

เราเร่งจะหาคนมีความสามารถในการอ่านหนังสือเก่ง อ่านพอใช้ได้ อ่านให้เร็ว แล้วเอาไปอ่านข่าว โดยที่ไม่ได้มีการฝึก ฉะนั้นคนเหล่านี้เขาก็ฝึกไป ทำงานไป โอกาสที่จะฝึกก็มีเยอะ..."

"ผู้อ่านข่าวส่วนใหญ่ก่อนข้างจะเด็กไป ส่วนใหญ่จะขาดประสบการณ์ อาจจะเลือกที่ ความสวยงามแต่ไม่มีความน่าเชื่อถือ การใช้ภาษาไทยก็ไม่ชัด ตัวควบกล้ำ ความเชี่ยวชาญด้านการ ใช้ภาษาอังกฤษมีน้อย อ่านชื่อผิดบ่อย" (รศ.มาลี บุญศิริพันธ์, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2542)

"คุณภาพในเชิงการอ่านของผู้ประกาศรุ่นใหม่ในเชิงการออกเสียง มันเหมือนจะด้อยไป กว่าเมื่อ 10 ปีที่แล้ว และผู้ประกาศที่มีอยู่แล้ว มีปัญหาการใช้ภาษาไทย ไม่กระชับ ใช้คำฟุ่มเฟือย ใช้ คำเชื่อมประโยคไม่ถูกต้อง ด้านการออกเสียง ก็ดูเหมือนจะออกเสียงเพี้ยนวรรณยุกต์ การอ่านจะผิด เพี้ยนไปจากเดิม ความคล่องแคล่วในการอ่านน้อยลง" (รัตติยากร ริมสินธุ, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2542)

"ผู้ประกาศข่าวในขณะนี้ไม่มีความรู้จริงในข่าว เช่น เวลาเขาสัมภาษณ์ใคร คำถามเหมือน เดิมกันมา น้อยครั้งที่เห็นบางคนย้อนถามกลับ ไม่มีความมั่นใจที่จะถาม ดูเหมือนเขาไม่รู้จัก เขาไม่รู้เลยว่าจุดประสงค์ที่เขามาทำงาน ที่เขามา Present ตัวเองมาอย่างไร ต่างคนก็คิดสไตล์ตัวเอง มา ดูแล้วไม่มีความเป็นมืออาชีพ อย่างเช่น กรรมกร ถึงแม้เขาจะแก่ แต่ก็ดูภูมิฐาน ดูเขามีความ เด็ดฉันทตลอดเวลา ผู้ประกาศปัจจุบันพยายามดึงเอาแฟชั่นเข้ามาโดยไม่ดูภาวะเทศะ ไม่พัฒนาตัว เองเลย" (อภิญา เจริญวงศ์, สัมภาษณ์, 16 มกราคม 2542)

อย่างไรก็ตามสถานีโทรทัศน์ทุกช่องก็มีความมุ่งหวังที่จะยกระดับและพัฒนาคุณภาพ ผู้ประกาศข่าวของตน โดยพยายามเลือกสรรบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่อย่างต่อเนื่อง เราจึงมักเห็น ผู้ประกาศข่าวหน้าใหม่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ หรือบางครั้งก็เห็นผู้ประกาศข่าวจากสถานีโทรทัศน์ ช่องหนึ่งย้ายไปอ่านข่าวอีกช่องหนึ่ง กรณีเช่น จักรพันธ์ ชมจินดา ถาออกจากผู้ประกาศข่าวของช่อง 7 ไปอ่านข่าวให้ช่อง 3 พิสิทธิ์ กิรติการกุล ผู้ประกาศข่าวของช่อง 7 ย้ายไปอยู่ที่ช่อง 9 สุทธิพงศ์ ทัดพิทักษ์กุล ผู้ประกาศข่าวช่อง 7 ย้ายไปอยู่ช่อง 3 อัญชลีพร กุตุมภ์ ผู้ประกาศข่าวช่อง 7 ย้ายไปอยู่ ไอทีวี เป็นต้น การโยกย้ายของบุคลากรผู้ประกาศข่าวเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะทำให้เราได้เห็นภาพ หรือกระบวนการในการเลือกสรรบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่ผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละ แห่ง แน่แน่นอนว่าการคัดเลือกสรรหาบุคคลเหล่านี้ ย่อมต้องมีวิธีการนอกเหนือและแตกต่างไปจาก การคัดเลือกบุคลากรด้านอื่นของสถานี เพราะผู้ที่จะมาทำหน้าที่นี้คือองอาจบุคลิกภาพส่วนตัว ประกอบ

กับต้องมีน้ำเสียงชวนฟังอยู่บ้าง รวมทั้งความสามารถในการอ่านภาษาไทย ภาษาคำต่างประเทศต้องอยู่ในระดับพอสมควร

นอกจากนี้จากการแสดงทัศนะของ ดร.ระวีวรรณ ประกอบผล ในงานสัมมนา เรื่องการผลิตข่าวโทรทัศน์ในยุคสังคมข่าวสารที่ได้อ้างถึงไปก่อนหน้านี้แล้ว ยังได้ตั้งคำถามถึงที่มาของผู้ประกาศข่าวในสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ใว์น้าสนใจดังนี้

"...ปัญหาเรื่องคน คนมีคุณภาพ ระบบการรับคนเข้ามาอยู่ในวงการข่าว เราเลือกใครบ้าง มาอ่านข่าว เราเลือกคนที่หน้าตาสวย เราเลือกผู้ชายที่หน้าตาดี คิดว่าไม่แปลก มันเป็นเสน่ห์ มันเป็นความน่ารัก เป็นอะไรเบื้องต้นที่ดูให้คุณดูข่าว ขณะเดียวกัน คนที่จะมาอ่านข่าวได้ เขาน่าจะมีคุณสมบัติมากกว่ารูปร่างหน้าตาที่สวยงาม หรือความสามารถที่จะอ่านออกเสียงภาษาไทยได้ชัดเจน คิดว่าเท่านั้นก็ไม่พอ ระบบการรับคนเข้ามาอ่านข่าวของบ้านเราในปัจจุบัน ก็ยังเป็นอย่างนั้น นักข่าวผู้อ่านข่าวในแต่ละช่อง เราแทบจะจำไม่ได้ เมื่อเกิดเหตุการณ์เดือนพฤษภาคมแล้วเราเปลี่ยน ก็มีผู้อ่านข่าวหน้าใหม่ ๆ ซึ่งเยอะมากจนเราจำไม่ได้ เพราะว่าผู้หญิงก็มีหลายคนที่หน้าตาสวยงาม คล้าย ๆ กัน ไม่ได้มีความรู้ในเรื่องข่าว ไม่เคยมีประวัติตั้งสมในการทำงานเกี่ยวกับการเป็นนักข่าวมาก่อน ตรงนี้เราขาดนักข่าวที่ค่อย ๆ ก้าวเข้ามาใช้ชีวิตอย่าง ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล..."

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่า การก้าวขึ้นมาทำหน้าที่ผู้ประกาศข่าวของบุคคลเหล่านี้ เขาได้ผ่านขั้นตอนและกระบวนการมาอย่างไร ดังนั้นที่มาของความคิดในการศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ จึงเป็นความพยายามที่จะศึกษาถึงเบื้องหลัง ที่มาของแนวคิดในการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของแต่ละสถานีโทรทัศน์ว่า พวกเขาเหล่านี้ถูกคัดเลือกให้ขึ้นมาทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวด้วยเหตุผลใด รวมทั้งความพยายามที่จะหาคำตอบของกระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในประเทศไทยว่าสถานีโทรทัศน์ได้ใช้หลักเกณฑ์ใดเพื่อคัดเลือกบุคคลเหล่านี้ โดยที่หลักเกณฑ์ในการที่สถานีโทรทัศน์ใช้ในการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวนั้น มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยในขณะนี้หรือไม่ เบื้องหลังของการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งมีที่มาและมีปัจจัยอะไรเป็นตัวสนับสนุน เพราะเหตุใดสถานีโทรทัศน์ส่วนใหญ่จึงให้น้ำหนักของการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวไปอยู่ที่ความสวยงามเป็นอันดับแรก อะไรคือสาเหตุและอุปสรรคในการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่ง ภายใต้อารมณ์และข้อเท็จจริงที่สถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งมีที่มาและกำเนิดที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจและ

การเมืองของระบบโทรทัศน์ในประเทศไทย ความแตกต่างดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวอย่างไร

อย่างไรก็ตามในการศึกษาเรื่องของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในประเทศไทย ยังนับว่ามีอยู่เป็นจำนวนน้อยมา นอกจากงานวิจัยของ ทิพย์อนง ภูริต เรื่องการสำรวจอัตราความเร็วและความถูกต้องของผู้ประกาศข่าวและงานวิจัย การวิเคราะห์วิวัฒนาการทางบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ ของนงนุช ศิริโรจน์แล้ว ก็นับว่างานศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ครั้งนี้ จะเป็นงานวิจัยที่ศึกษาผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในอีกมิติหนึ่ง ซึ่งแตกต่างไปจากที่เคยมีผู้ทำการวิจัยไว้ เพราะขณะนี้สังคมไทยในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในทุกด้าน โดยเฉพาะโลกของข่าวสาร ได้กลายเป็นความต้องการจำเป็นของมนุษย์ในการบริโภคข้อมูลข่าวสาร แม้กระทั่งวงการโทรทัศน์เอง หากไม่นับการก่อกำเนิดของสถานีโทรทัศน์ UHF ขึ้นมาใหม่อีก 1 สถานีคือ ไอทีวีแล้ว ข่าวโทรทัศน์เองก็ต้องปรับตัวไม่น้อย ที่จะต้องรับมือกับกระแสโลกาภิวัตน์ ที่ได้ไหลบ่าเข้ามาทุกขณะ การปรากฏตัวของผู้ประกาศข่าวของโลกตะวันตก เช่น สถานีโทรทัศน์ CNN, BBC, NBC หรือ NHK ทำให้ผู้ชมเกิดการเปรียบเทียบคุณภาพ และมาตรฐานของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ไทยกับกับชาติตะวันตกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สถานีโทรทัศน์ไทยจะปรับตัวเพื่อค้นหาบุคลากรที่จะทำหน้าที่ผู้เสนอข่าวหน้าจอโทรทัศน์เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ อันเป็นหัวใจสำคัญของข่าวโทรทัศน์ได้อย่างไร เป็นเรื่องที่เราต้องติดตาม

ปัญหานำการวิจัย

1. ประเภทของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ที่มีอยู่ในประเทศไทย สามารถแบ่งออกได้กี่ประเภท แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันอย่างไร
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งมีอะไรบ้าง
3. กระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของแต่ละสถานีโทรทัศน์มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงประเภทและความแตกต่างของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ไทย
2. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องว่ามีลักษณะที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร
3. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการในการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง

ข้อสันนิษฐานของการวิจัย

ประเภทของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในประเทศไทยจะมีอยู่ประมาณ 3 แบบ คือ ผู้ประกาศที่ทำหน้าที่รายงานข่าวนอกสถานที่ (News Reporter) ผู้ประกาศข่าวที่ทำหน้าที่อ่านข่าวตามสคริปต์ที่ผู้สื่อข่าวจัดทำเรียบร้อย โดยไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ต่อเติม ที่เรียกว่า News Presenter รวมทั้งทำหน้าที่เชื่อมโยงการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวที่รายงานข่าวมาจากสถานที่ต่าง ๆ ที่เรียกว่า Anchorman โดยผู้ประกาศข่าวแต่ละประเภทถูกคัดเลือกโดยกระบวนการและหลักเกณฑ์ที่ต่างกัน โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ นโยบายของสถานีโทรทัศน์ ผู้บริหารสถานี เทคโนโลยี หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวที่แตกต่างกัน รวมทั้งที่มาและแนวคิดของผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือก และบริบทต่าง ๆ ของสังคม เช่น การแข่งขันระหว่างสถานีโทรทัศน์ การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชนอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการศึกษาผ่านตัวแทนขององค์กรสถานีโทรทัศน์ ทั้ง 6 ช่อง ในกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ในการคัดเลือก และสรรหาผู้ประกาศข่าวในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นช่วงที่สถานีโทรทัศน์ของประเทศไทยได้ใช้ระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2535 ภายใต้คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติหรือ กชช. ทั้งนี้เพราะช่วงเวลาดังกล่าวถือว่า มีการเปิดเสรีในนโยบายการนำเสนอข่าวสารอย่างแท้จริง และเป็นรูปธรรมชัดเจน โดยมีการจัดทำแผนนโยบายการสื่อสารแห่งชาติ การเปิดกว้างและให้หลักประกันในเรื่องสิทธิการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนและประชาชน มีการยกเลิกระเบียบ

ว่าด้วยการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2518 และคณะกรรมการ กบว. รวมทั้งมีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์แห่งใหม่ ที่มีความเป็นอิสระขึ้นอีก 1 สถานี คือ สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี

การศึกษาจะเริ่มที่การจัดแบ่งประเภทผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ แนวคิดของผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ที่มีต่อผู้ประกาศข่าว รวมไปถึงกระบวนการขั้นตอนในการสรรหาบุคลากร จนถึงการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นผู้ประกาศข่าวภาคหลักในรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการศึกษาจากบรรดาผู้ประกาศข่าวที่ได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่อ่านข่าวภาคหลักของแต่ละสถานี ตลอดจนการศึกษาจากผู้ที่เคยสมัครเป็นผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ แต่ไม่ผ่านการคัดเลือก แต่ได้รับการพิจารณาให้ทำหน้าที่อื่นแทนด้วย

นิยามศัพท์เฉพาะ

- กระบวนการคัดเลือก** หมายถึง กฎเกณฑ์ ขั้นตอน ระเบียบวิธีการ ความเป็นมา แนวคิดในการเลือกสรรผู้ที่จะมาทำหน้าที่อ่านข่าวภาคต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2542
- บุคคลที่ทำหน้าที่คัดเลือก** หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการคัดเลือก เป็นผู้ให้แนวคิดหรือมีส่วนในการกำหนดหลักเกณฑ์ มีส่วนในการตัดสินใจในการคัดเลือกบุคคลใดที่จะมาทำหน้าที่อ่านข่าวโทรทัศน์ของแต่ละสถานี
- รายการข่าว** หมายถึง รายการที่นำเสนอข่าวทั้งหมดทุกภาคของสถานี หรือรายการที่สถานีจัดเป็นช่วงเวลาของการเสนอข่าวที่มีความสำคัญ เช่น การเลือกตั้ง โดยมีการนำเสนอเป็นประจำทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 แห่ง
- ผู้ประกาศข่าว (Announcer)** หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่อ่านข่าวโทรทัศน์ โดยปรากฏตัวในข่าวภาคหลักของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2542
- ผู้ประกาศข่าวหลัก (Anchorman)** หมายถึง ผู้ประกาศข่าวที่ทำหน้าที่เขียนบทสำหรับการอ่านข่าวเองด้วย นอกจากนั้นจะทำหน้าที่รายงานข่าวสดในเหตุการณ์จริง และยังคงทำรายงานข่าวพิเศษอีกด้วย โดยไม่ได้ทำหน้าที่การรายงานข่าวแต่เพียงอย่างเดียว รวมทั้งยังต้องทำหน้าที่อื่น ๆ อีกมากมาย เช่น เขียนข่าว ผลิต

- ข่าว คัดต่อข่าวด้วยตนเองในบางครั้ง และยังคงเป็นผู้กำกับรายการข่าว และบรรณาธิการข่าวไปด้วย
- ผู้นำเสนอข่าว**
(News Presents) หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่อ่านข่าวตามบทที่มีผู้สื่อข่าวเขียนมาให้เรียบร้อย และผ่านการตรวจคัดเลือกแก้ไขจากบรรณาธิการข่าวเป็นอย่างดี ผู้ประกาศข่าวประเภทนี้มักมีหน้าตาสวยงามเป็นเครื่องดึงดูดผู้ชม แต่งกายที่เลือกสรรจากห้องเสื้อชั้นนำเป็นผู้สนับสนุน ได้รับการแต่งหน้าทำผมตามสมัยนิยม ให้ออกมาเรียบร้อยและดูดีทันสมัยมากที่สุด ผู้ประกาศข่าวประเภทนี้จะมารับหน้าที่อ่านข่าว นำเสนอข่าว ด้วยน้ำเสียงและลีลาที่ดี
- ผู้รายงานข่าว**
(News Reporter) หมายถึง ผู้ที่เป็นเจ้าของชิ้นงานข่าวที่ได้เลือกสรรแล้ว โดยจัดทำเป็นข่าวไว้เรียบร้อยแล้ว เพื่อนำมาออกอากาศในรายการข่าว ผู้รายงานข่าวจะปรากฏตัวรายงานเรื่องราวของคนจากสถานที่ที่เป็นข่าว หรือโดยการอ่านคำบรรยายข่าวด้วยตนเองก็ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ผู้ประกาศข่าวหลัก และผู้ประกาศข่าวร่วมที่รับผิดชอบจะทำหน้าที่เชื่อมต่อข่าวแต่ละชิ้น โดยการประกาศนำเข้าสู่ชิ้นข่าวนั้น ๆ
- บทข่าว**
(Script) หมายถึง ข่าวที่ผู้สื่อข่าวหรือบรรณาธิการข่าวเป็นผู้จัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้ประกาศข่าวได้อ่านออกอากาศในช่วงภาคต่าง ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นการเสนอแนะแนวทางต่อผู้ที่สนใจจะเข้ามาสู่อาชีพผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ สามารถเข้าใจถึงกระบวนการคัดเลือก หลักเกณฑ์ วิธีการในการคัดเลือกผู้ประกาศข่าว
2. เพื่อเป็นการยกระดับ และพัฒนากระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวให้มีมาตรฐานสากลต่อไป
3. เพื่อเป็นข้อคิดเห็นแก่สถานีโทรทัศน์ ที่อาจนำแนวทางไปปรับปรุง พัฒนาการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม
4. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย เรื่องผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในแนวทางอื่น ๆ
ต่อไป